

Dogfen Ymgynghori Statudol Ysgol Llanfihangel y Creuddyn Hydref 2024

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Ysgol Gynradd Llanfihangel y Creuddyn

Y cynnig

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn. Dyma'r cynnig:

- Cau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn o 31 Awst 2025, gyda'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Llanilar.

Cefndir

Ar 2 Mai 2023, cymeradwyodd y Cabinet y ddogfen 'Egwyddorion ar gyfer Sicrhau Isadeiledd Addysg Cynaliadwy', sydd bellach yn sail i unrhyw gynnig ad-drefnu ysgolion arfaethedig nad yw'n bodloni un neu ragor o'r egwyddorion canlynol :-

- P1 Parhau i sicrhau darpariaeth, arweinyddiaeth a safonau rhagorol mewn ysgolion/lleoliadau ar gyfer pob grŵp o ddisgyblion, sy'n adlewyrchu gofynion Cwricwlwm i Gymru a'r Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol
- P2 Parhau i gynyddu capasiti i sicrhau bod gan Arweinwyr Ysgolion yr amser priodol i arwain a rheoli eu hysgolion
- P3 Parhau i ddatblygu darpariaeth Gymraeg i sicrhau cymwyseddau dwyieithog ein plant a phobl ifanc
- P4 Parhau i ddatblygu darpariaeth addysg ar gyfer plant 3 oed mewn ysgolion fel sy'n briodol
- P5 Darparu amgylcheddau dysgu rhagorol i blant, pobl ifanc, staff a'r gymuned ehangach
- P6 Gwneud defnydd effeithiol ac effeithlon o adnoddau i sicrhau isadeiledd cynaliadwy
- P7 Sicrhau mynediad cyfartal a theg at ystod eang o gyfleoedd dysgu a chysiau ôl 14 ac 16 i baratoi plant a phobl ifanc medrus iawn a chymwys ar gyfer eu camau nesaf mewn addysg, hyfforddiant neu'r gweithle

Cynhaliwyd cyfarfod o'r ffrwd gwaith Isadeiledd Addysg ar 1 Chwefror 2024 lle rhannwyd manylion yr ysgolion oedd heb fodloni un neu ragor o'r egwyddorion. Roedd y wybodaeth a rannwyd gydag Aelodau'n cynnwys:-

- niferoedd disgyblion
- capasiti'r ysgol
- rhagamcanion niferoedd disgyblion
- cost fesul disgybl
- cyflwr adeiladau'r ysgol
- ôl-groniad o gostau cynnal a chadw

Nodwyd bod gan Ysgol Llanfihangel y Creuddyn heriau o ran bodloni P1, P2 a P6 o'r 'Egwyddorion ar gyfer Sicrhau Isadeiledd Addysg Cynaliadwy' ac felly fe'i dewiswyd i'w hadolygu.

Cynhaliwyd cyfarfod hefyd gyda'r Pennaeth a Chadeirydd y Llywodraethwyr ar 2 Chwefror 2024 a 20 Chwefror 2024.

Roedd y cynigion arbedion a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 29 Chwefror 2024 yn cynnwys argymhelliad bod y Gwasanaeth Ysgolion yn adolygu hyfywedd yr ystâd ysgolion i'r dyfodol. Yn ogystal, mae Strategaeth Gorfforaethol 2022 – 2027 yn cadarnhau'r angen i adolygu lleoedd ysgol yn barhaus er mwyn sicrhau gwydnwch ariannol i gynnal isadeiledd cynaliadwy.

Rhagdybiaeth yn erbyn cau Ysgolion Gwledig

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys trefniadau gweithdrefnol ychwanegol mewn perthynas ag ysgolion sydd wedi'u nodi'n ysgolion gwledig, sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynigwyr ddilyn gweithdrefnau a gofynion manylach wrth lunio cynnig i gau ysgol wledig.

Fel y nodir yn y Cod:

'Nid yw hyn yn golygu na fydd ysgol wledig byth yn cau, ond bod yn rhaid i'r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi'u hystyried yn gydwobodol gan y cynigydd, gan gynnwys ffedereiddio'

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys nifer o gamau gofynnol i'w cymryd wrth lunio cynnig ysgol wledig sy'n ymwneud â'r penawdau canlynol:

- Llunio'r cynnig
- Nodi opsiynau rhesymol eraill
- Paratoi papur cynnig ar gyfer y penderfynwr

Gan fod y Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi Ysgol Llanfihangel y Creuddyn fel ysgol wledig, cafodd y gofynion ychwanegol ar gyfer ysgolion gwledig sylw wrth ddatblygu'r papur cynnig, a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 3 Medi gyda'r argymhelliad canlynol:

'Cymeradwyo'r cynnig i ddechrau ar y broses o gynnal ymgynghoriad statudol er mwyn dod i ben â'r ddarpariaeth yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn o 31 Awst 2025'

Cod Trefniadaeth Ysgolion

Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion, cyn penderfynu mynd ati i ymgynghori ai peidio, cyflwynwyd papur cynnig i'r Cabinet a oedd yn cynnwys:

- Y rheswm dros y cynnig i gau
- Rhestr o opsiynau rhesymol eraill yn hytrach na chau a nodwyd; ac
- Aseiad o'r canlynol ar gyfer pob un o'r opsiynau rhesymol a nodwyd:
 - Effaith debygol ar Ansawdd a Safonau mewn Addysg
 - Effaith debygol ar y gymuned
 - Effaith debygol trefniadau teithio gwahanol.

Y Cyd destun Strategol

Cafodd Cyngor Sir Ceredigion ei arolygu gan Estyn yn mis Mehefin 2024. Amlinellodd yr adroddiad a gyhoeddwyd gan Estyn y canlynol:

- Mae gan yr awdurdod hanes da o gynnal a gwella ei ddarpariaeth a chyflawni deilliannau da i blant a phobl ifanc Ceredigion
- Mae'r Cyngor yn blaenoriaethu buddsoddi yn ei wasanaeth addysg ac ysgolion, yn unol â'i amcan yn ei strategaeth gorfforaethol.
- Mae'r awdurdod lleol yn adolygu ei strwythurau ac yn cynllunio ar gyfer yr hir dymor er mwyn sicrhau gwerth am arian yn barhaus
- Mae trefniadau'r awdurdod o ran datblygu'r Gymraeg yn gryfder arwyddocaol, ble gwelir sawl agwedd o ragoriaeth ymhlith ei ddarpariaeth a'i arferion.

1. DISGRIFIAD A MANTEISION

Status Quo – Ysgol cyfrwng Cymraeg yn darparu addysg ar gyfer plant o 4 – 11 oed yw Ysgol Llanfihangel y Creuddyn, gyda Phennaeth, Corff Llywodraethol a chyllideb ei hun.

Mae'r cryfderau a'r gwendidau o barhau â'r sefyllfa bresennol wedi'u nodi isod.

Cryfderau	Gwendidau
Cadw hunaniaeth yr ysgol a'i phresenoldeb yn y gymuned	Mae'r ysgol yn wynebu diffyg cyllidebol erbyn Mawrth 2025
Dim amharu ar ddisgyblion a staff	Rhagamcanir y bydd niferoedd disgyblion yn aros yn 19 neu is
Dim costau cludiant ychwanegol	Bydd y gost fesul disgybl yn cynyddu ymhellach os bydd nifer y disgyblion yn parhau i ostwng
Dim angen unrhyw broses ad-drefnu	Byddai'r atebolrwydd o ran costau cynnal a chadw'r eiddo yn parhau, nawr ac yn y dyfodol
Byddai ansawdd da yr addysgu a'r dysgu yn parhau	Ni fyddai'n arwain at yr arbedion ariannol gofynnol
	Byddai lleoedd gwag ar gael o hyd
	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru

Heriau Allweddol sy'n wynebu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn a pam yr ystyrir bod angen newid

**(i) Niferoedd disgyblion:
a) CYBLD**

Yn ôl ffigurau CYBLD mae'r niferoedd disgyblion yn isel, ac wedi gostwng o 30 disgybl yn 2020 i 19 disgybl yn 2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Niferoedd disgyblion	30	26	25	23	19

b) Cyfredol (data Canolfan Athrawon 3/10/24)

Mae'r niferoedd disgyblion wedi lleihau ymhellach ers CYBLD 2024 i 16 disgybl erbyn Hydref 2024 h.y. lleihad o 3 disgybl

	R	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Niferoedd disgyblion – Llanfihangel y Creuddyn	2	3	5	1	0	2	3	16

(ii) Rhagamcanion disgyblion

Rhagwelir y bydd niferoedd disgyblion yn aros ar 19 neu lai dros y 5 mlynedd nesaf

	2025	2026	2027	2028	2029
Rhagamcanion disgyblion	17	17	17	19	19

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion LIC, mae'n ofynnol cynnwys rhagamcanion 5 mlynedd o'r niferoedd disgyblion ar y gofrestr. Mae'r rhagamcanion wedi eu seilio ar ddata CYBLD a chyfradd geni Ceredigion.

Mae'r nifer o geisiadau a dderbyniwyd i fynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn wedi'u crynhoi isod. Dyddiad cau ceisiadau ar gyfer unrhyw flwyddyn academaidd yw 31 Ionawr y flwyddyn flaenorol.

Nifer o geisiadau a dderbyniwyd i Ysgol Llanfihangel y Creuddyn (sefyllfa ar 3/10/24):

Blwyddyn Academaidd	Medi	Ionawr	Ebrill	Cyfanswm ar gyfer y flwyddyn
2024/25	Ddim yn berthnasol	0	0	0
2025/26	1	1	0	2
2026/27	0	0	0	0
2027/28	1	0	0	1

2028/29	0	0	0	0
---------	---	---	---	---

Ar sail y nifer o geisiadau a dderbyniwyd, bydd 16 o ddisgyblion yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ym mis Ionawr 2025 h.y. un yn llai na'r rhagamcanion.

Erbyn Medi 2025:

	R	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Niferoedd disgyblion – Llanfihangel y Creuddyn	1	2	3	5	1	0	2	14

(iii) Darparu'r cwricwlwm

Mae staff addysgu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn wynebu'r her o baratoi ar gyfer addysgu un dosbarth oed cymysg a gallu cymysg ar draws y cyfnod dysgu sylfaen cyfan ac un dosbarth gallu cymysg oedran cymysg ar draws cyfnod allweddol 2.

Nodir yng nghanllaw Cwricwlwm i Gymru bod yn "rhaid rhoi cyfleoedd ar draws y cwricwlwm i ddysgwyr:

- Ddatblygu sgiliau gwranddo, darllen, siarad ac ysgrifennu
- Gallu defnyddio rhifau a datrys problemau mewn sefyllfaoedd go iawn
- Bod yn hyderus wrth ddefnyddio ystod o dechnolegau i'w helpu i weithredu a chyfathrebu'n effeithiol a gwneud synnwyr o'r byd

O fewn dosbarth oed cymysg, mae'n fwy heriol gwahaniaethu, er mwyn cwrdd ag anghenion ystod o alluoedd ac oedran o fewn yr un dosbarth. Mae hyn yn wir yn arbennig pan fo 3 i 4 grwp blwyddyn mewn dosbarth oed cymysg.

(iv) Lleoedd dros ben

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi:

*“Os oes mwy na 10% o leoedd gwag mewn ardal yn gyffredinol, **dylai** awdurdodau lleol adolygu eu darpariaeth ac ystyried os y **dylent** wneud cynigion ar gyfer cael gwared arnynt, os y bydd yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd darpariaeth. Diffinnir lefel sylweddol o ddarpariaeth dros ben fel 25% neu fwy o gapasiti ysgol ac o leiaf 30 o leoedd gwag.”*

Ar hyn o bryd mae 21 o leoedd dros ben yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn sef 57% (i'r pwynt canran agosaf)

Enw'r Ysgol	Niferoedd disgyblion Hydref 2024	Capasiti ysgol yr	Lleoedd dros ben	% lleoedd dros ben
Llanfihangel y Creuddyn	16	37	21	57%

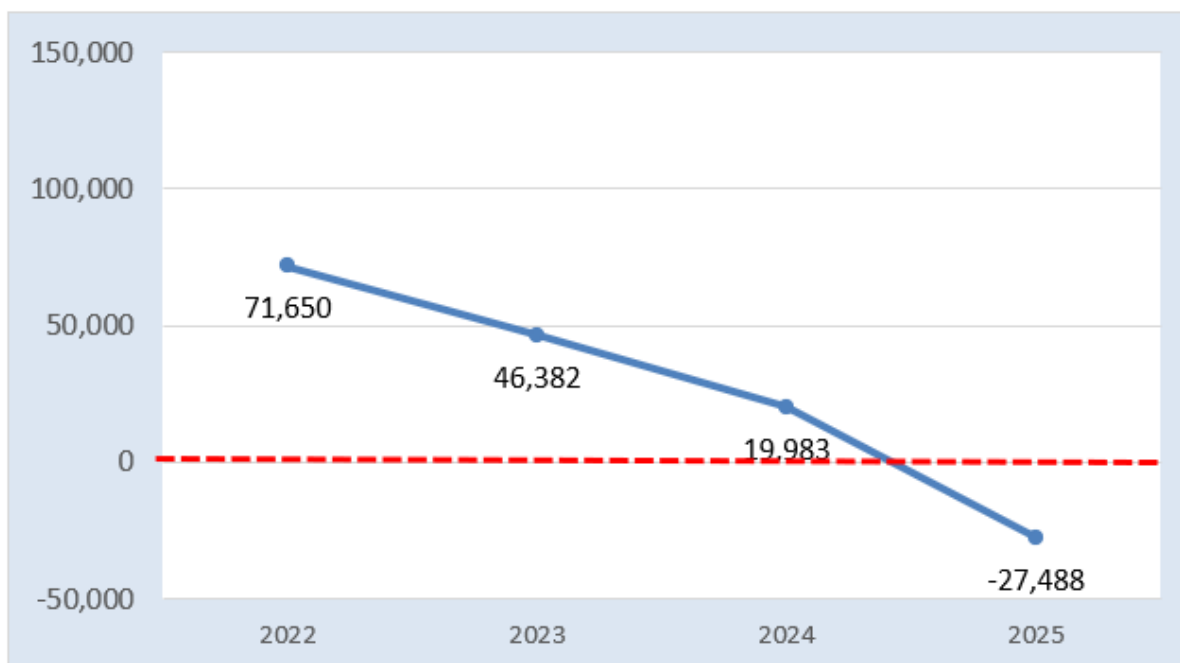
(v) Cost fesul disgybl

Y gost fesul disgybl¹ yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yw £8,299, sydd £3,345 yn uwch na chyfartaledd Ceredigion o £4,954.

Ysgol	Cost fesul disgybl 2024/25
Llanfihangel y Creuddyn	£8,299
Cyfartaledd ysgolion cynradd Ceredigion	£4,954

(vi) Cyllideb yr ysgol

Mae'r gostyngiad yn nifer y disgyblion dros gyfnod cymharol fyr wedi rhoi pwysau sylweddol ar gyllideb yr ysgol a rhagwelir y bydd diffyg cyllidebol erbyn Mawrth 2025

Manteision disgwylidig y cynnig o gymharu â'r sefyllfa bresennol

- Mi fyddai'n mynd i'r afael â'r nifer isel o ddisgyblion

¹ Cyfrifir y gost fesul disgybl drwy rannu'r gyllideb Ysgol unigol ar gyfer 24/25 gyda'r nifer o ddisgyblion yn yr Ysgol ar CYBLD 2024

- Byddai'r disgyblion yn mynychu ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion, lle byddent yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran tebyg gan ddarparu cyfleoedd ychwanegol ar gyfer cymorth a dysgu gan gymheiriaid
- Byddai'r disgyblion yn debygol o gael mynediad at amrywiaeth ehangach o weithgareddau addysgol ac allgyrsiol
- Gwella cyfleoedd i fodloni gofynion y Cwricwlwm i Gymru
- Sicrhau effeithlonrwydd ariannol drwy leihau'r gost fesul disgybl
- Byddai arbedion refeniw o gau yn cyfrannu at hyfywedd ariannol parhaus y seilwaith ysgolion yn gyffredinol

Anfanteision disgwylidig y cynnig o gymharu â'r sefyllfa bresennol

- Cyfnod o ansefydlogrwydd i'r disgyblion wrth drosglwyddo i Ysgol Llanilar
- Byddai gostyngiad yn nifer y staff
- Mwy o gostau cludiant i'r Awdurdod Lleol
- Siwrneiau teithio pellach i rai, neu'r holl ddisgyblion

Risgiau

Y risgiau sy'n gysylltiedig â chau'r ysgol a'r mesurau sy'n ofynnol i'w rheoli nhw

- Byddai ymgysylltu agos â'r disgyblion, y rhieni a'r gymuned yn hanfodol bwysig i leihau a rheoli unrhyw risgiau posib
- Byddai angen cynnig cymorth i ddisgyblion agored i niwed neu rai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol i drosglwyddo i Ysgol Llanilar
- Byddai angen cefnogi'r broses o symud i ysgol wahanol mewn ffordd sensitif a gofalus i sicrhau cynnydd yn y broses ddysgu ac addysgu
- Byddai angen cynnig cefnogaeth i staff ysgol a'u diweddarau'n rheolaidd yn ystod y broses, ar y cyd ag unrhyw Undebau Llafur perthnasol ac adran Adnoddau Dynol yr Awdurdod Lleol.

Yr opsiynau a ystyriwyd ar gyfer Ysgol Llanfihangel y Creuddyn

Nodwyd yr opsiynau canlynol yn y papur cynnig a chynhaliwyd dadansoddiad SWOT ar gyfer pob opsiwn:

- **Un ysgol ar ddau safle – Safle Llanfihangel y Creuddyn a Safle Llanilar**

Mae'r opsiwn wedi ei wrthod am y rhesymau canlynol:

- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
- Yr angen i gynnal dau adeilad
- Byddai lleoedd gwag o hyd
- Colli ymreolaeth
- Ni fyddai'n arwain at yr arbedion ariannol gofynnol

- Byddai'r atebolrwydd dros gynnal a chadw'r adeiladau'n parhau, nawr ac yn y dyfodol
- Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru.

- **Ffederasiwn ffurfiol rhwng Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar**

Mae'r opsiwn wedi ei wrthod am y rhesymau canlynol:

- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
- Angen cynnal y ddau adeilad ysgol
- Ni fyddai'n arwain at arbedion ariannol gofynnol
- Byddai'r gost fesul disgybl yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn parhau 68% yn fwy na'r cyfartaledd sirol
- Byddai'r atebolrwydd yn parhau o ran cynnal a chadw adeiladau, nawr ac yn y dyfodol
- Ni fyddai'n debygol o wella hyfywedd yr ystâd ysgolion yn y dyfodol
- Mi fyddai dwy gyllideb ar wahân o hyd, a allai greu anawsterau gweithredu
- Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru.
- Byddai angen cynnal ymgynghoriad ar wahân i gydymffurfio gyda canllaw LIC 011/2014 – 'Proses Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir yng Nghymru'
- Byddai'r ddwy ysgol yn parhau i gael eu harolygu fel endidau ar wahân a byddai'n ofynnol iddynt ddarparu datganiadau unigol i Lywodraeth Cymru

- **Ffederasiwn Anffurfiol/Clystyru rhwng Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar**

Mae'r opsiwn wedi ei wrthod am y rhesymau canlynol:

- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
- Angen cynnal y ddau adeilad ysgol
- Ni fyddai'n arwain at arbedion ariannol gofynnol
- Byddai'r gost fesul disgybl yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn parhau 68% yn fwy na'r cyfartaledd sirol
- Byddai'r atebolrwydd yn parhau o ran cynnal a chadw adeiladau, nawr ac yn y dyfodol
- Ni fyddai'n debygol o wella hyfywedd yr ystâd ysgolion yn y dyfodol
- Mi fyddai dwy gyllideb ar wahân o hyd, a allai greu anawsterau gweithredu
- Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru.

- Byddai'r ddwy ysgol yn parhau i gael eu harolygu fel endidau ar wahân a byddai'n ofynnol iddynt ddarparu datganiadau unigol i Lywodraeth Cymru

Newidiadau i drefniadau teithio gan ddysgwyr pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu

Mae'n bosib y byddai disgyblion sydd ar gofrestr Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ar hyn o bryd yn gorfod teithio'n bellach. Fodd bynnag, mae'r pellter rhwng Ysgol Llanfihangel y Creuddyn a Ysgol Llanilar yn 5.5 milltir, a byddai cludiant am ddim yn cael ei ddarparu yn unol â'r polisi cludiant: [polisi-cludiant-or-cartref-ir-ysgol-coleg.pdf \(ceredigion.gov.uk\)](https://www.ceredigion.gov.uk/polisi-cludiant-or-cartref-ir-ysgol-coleg.pdf)..

Petai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo a bod Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn cau ddiwedd Awst 2025:

- Bydd disgyblion sydd ar hyn o bryd yn derbyn cludiant am ddim i fynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn cael cludiant am ddim o'u cyfeiriad cartref/ man codi presennol i Ysgol Llanilar.
- Bydd disgyblion nad ydynt ar hyn o bryd yn derbyn cludiant am ddim i fynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn cael cludiant am ddim o Llanfihangel y Creuddyn i Ysgol Llanilar, os ydynt wedi cyrraedd oed Ysgol statudol.

Bydd unrhyw ddisgyblion sydd fod dechrau'r Ysgol o fis Medi 2025 ymlaen yn cael cludiant am ddim o'u cyfeiriad cartref i'w hysgol agosaf os ydynt yn bodloni pob un o'r canlynol:

- wedi cyrraedd oed Ysgol statudol
- yn mynychu eu hysgol addas agosaf ac yn byw dros 2 filltir o'r ysgol

Bydd brodyr a chwiorydd plant sy'n mynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ar hyn o bryd ond yn cael cludiant am ddim i Ysgol Llanilar os ydynt wedi cyrraedd oed Ysgol statudol ac mai dyna yw eu hysgol addas agosaf.

Effaith ar hygyrchedd y ddarpariaeth pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu

Byddai cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol hefyd yn cael ei ddarparu i ddisgyblion cymwys yn unol â'r polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol.

2. MANYLION YR YSGOLION Y MAE'R CYNNIG YN EFFEITHIO ARNYNT

a. Enwau, lleoliad, categori, cyfrwng iaith

Enw'r ysgol	Lleoliad	Categori ysgol	Cyfrwng iaith	Ystod oedran
Llanfihangel y Creuddyn	Llanfihangel y Creuddyn Aberystwyth SY23 4LA	Cymunedol	Cymraeg	4 - 11

Llanilar	Llanilar Aberystwyth SY23 4PA	Cymunedol	Cymraeg	4 - 11
----------	-------------------------------------	-----------	---------	--------

b. Niferoedd disgyblion a rhagamcanion

CYBLD

	2020	2021	2022	2023	2024
Llanfihangel y Creuddyn	30	26	25	23	19
Llanilar	119	121	120	111	110

Niferoedd Cyfredol

Niferoedd cyfredol 3 Hydref 2024

Enw'r ysgol	D	BI 1	BI 2	BI 3	BI 4	BI 5	BI 6	Cyfanswm
Llanfihangel y Creuddyn	2	3	5	1	0	2	3	16
Llanilar	7	15	13	17	15	15	15	97

Rhagamcanion

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion LIC, mae'n ofynnol cynnwys rhagamcanion 5 mlynedd o'r niferoedd disgyblion ar y gofrestr. Mae'r rhagamcanion wedi eu seilio ar ddata CYBLD a chyfradd geni Ceredigion.

Llanfihangel y Creuddyn

Llanfihangel y Creuddyn	Ionawr 2025	Ionawr 2026	Ionawr 2027	Ionawr 2028	Ionawr 2029
Rhagamcanion disgyblion	17	17	17	19	19

Mae'r nifer o geisiadau a dderbyniwyd i fynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn wedi'u crynhoi isod. Dyddiad cau ceisiadau ar gyfer unrhyw flwyddyn academiaidd yw 31 Ionawr y flwyddyn flaenorol.

Nifer o geisiadau a dderbyniwyd i Ysgol Llanfihangel y Creuddyn (sefyllfa ar 3/10/24):

Blwyddyn Academiaidd	Medi	Ionawr	Ebrill	Cyfanswm ar gyfer y flwyddyn
2024/25	Ddim yn berthnasol	0	0	0
2025/26	1	1	0	2

2026/27	0	0	0	0
2027/28	1	0	0	1
2028/29	0	0	0	0

Ar sail y nifer o geisiadau a dderbyniwyd, bydd 16 o ddisgyblion yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ym mis Ionawr 2025 h.y. un yn llai na'r rhagamcan.

Erbyn Medi 2025:

	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Nifer disgyblion Llanfihangel y Creuddyn	1	2	3	5	1	0	2	14

Llanilar

Llanilar	2025	2026	2027	2028	2029
Rhagamcanion disgyblion	101	98	96	91	86

Nifer o geisiadau a dderbyniwyd i Ysgol Llanilar (sefyllfa ar 3/10/24):

Blwyddyn Academaidd	Medi	Ionawr	Ebrill	Cyfanswm
2024/25	N/A	10	2	12
2025/26	6	5	0	11
2026/27	2	1	1	4
2027/28	0	0	0	0
2028/29	0	0	0	0

Ar sail y nifer o geisiadau a dderbyniwyd, bydd 107 o ddisgyblion yn Ysgol Llanilar ym mis Ionawr 2025 h.y. 6 yn fwy na'r rhagamcanion.

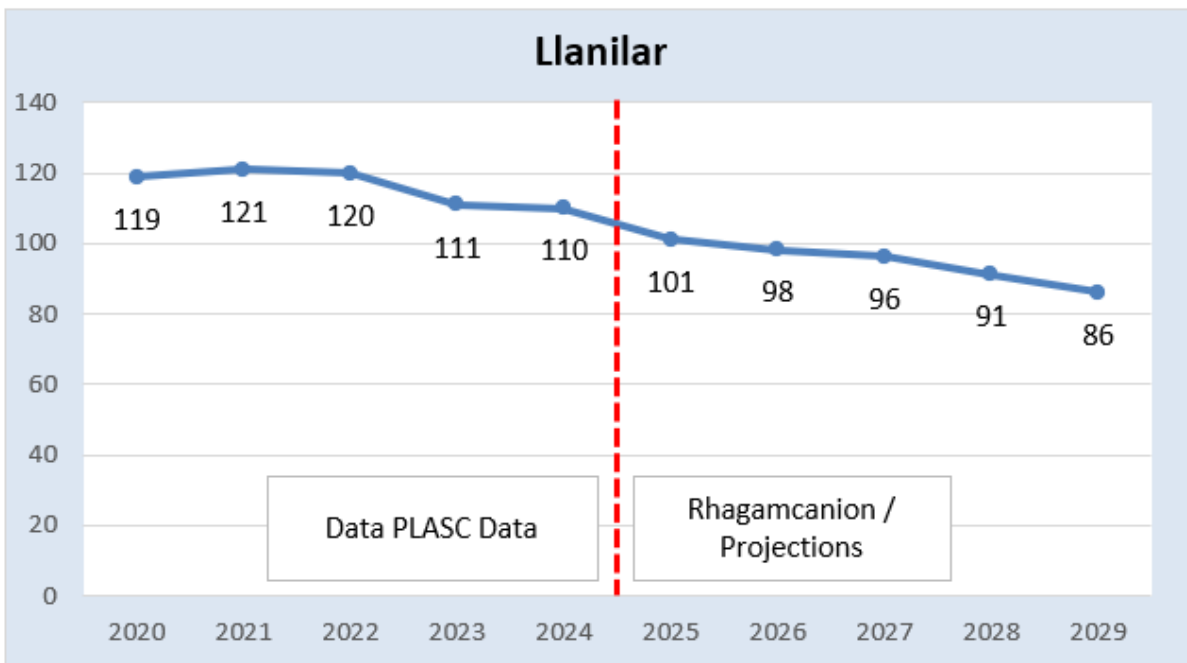
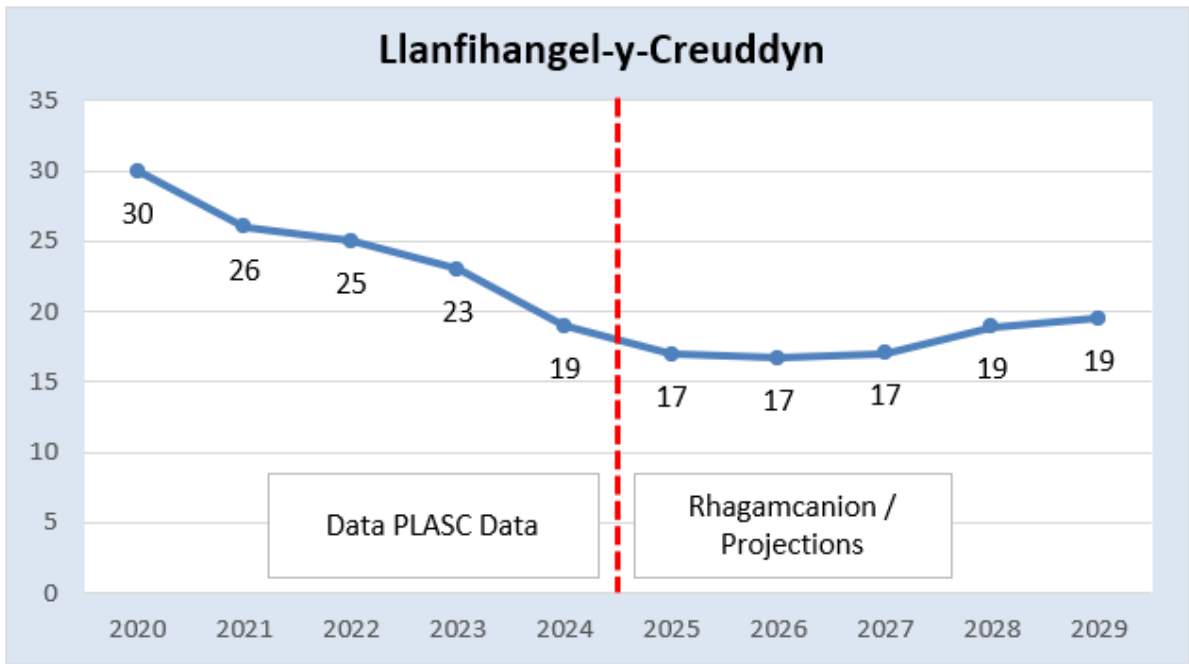
Erbyn Medi 2025:

	D	BI 1	BI 2	BI 3	BI 4	BI 5	BI 6	Cyfanswm
Niferoedd disgyblion Llanilar	18	7	15	13	17	15	15	100

Niferoedd disgyblion **Medi 2025**, pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu:

	D	BI 1	BI 2	BI 3	BI 4	BI 5	BI 6	Cyfan swm
--	----------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------------

Niferoedd disgyblion Llanfihangel y Creuddyn	1	2	3	5	1	0	2	14
Niferoedd disgyblion Llanilar	18	7	15	13	17	15	15	100
Cyfanswm	19	9	18	18	18	15	17	114

c. Capasiti

Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi:

“Os oes mwy na 10% o leoedd gwag mewn ardal yn gyffredinol, dylai awdurdodau lleol adolygu eu darpariaeth ac ystyried os y dylent wneud cynigion ar gyfer cael gwared arnynt, os y bydd yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd darpariaeth. Diffinnir lefel sylweddol o ddarpariaeth dros ben fel 25% neu fwy o gapasiti ysgol (fel y'i diffinnir yng Nghylchlythyr 21/2011:

lyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-03/mesur-capasiti-ysgolion-yng-nghymru-cylchlythyr.pdf ac o leiaf 30 o leoedd gwag”

Enw'r Ysgol	Niferoedd disgyblion Hydref 2024	Capasiti'r ysgol	Lleoedd gwag	% lleoedd gwag
Llanfihangel y Creuddyn	16	37	21	57%
Llanilar	97	173	76	44%

Medi 2025

Os fydd y cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn a symud y disgyblion i Ysgol Llanilar yn cael ei gymeradwyo, bydd y nifer o leoedd gwag yn disgyn i 59 sef 34% o leoedd gwag.

Mae'r tabl uchod, ynghyd â'r rhagamcanion ar gyfer y ddwy ysgol yn cadarnhau bod capasiti digonol yn Ysgol Llanilar i fedru derbyn y disgyblion o Ysgol Llanfihangel y Creuddyn.

	Cyfuniad Nifer disgyblion Medi 2025	Capasiti'r ysgol	Lleoedd gwag	% Lleoedd gwag
Cyfuniad o Llanfihangel y Creuddyn a Llanilar	114	173	59	34%

d. Meithrin

Dim darpariaeth Meithrin yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn

Mae Cylch Meithrin wedi ei leoli ar safle Ysgol Llanilar.

e. Ansawdd adeiladau

Yn 2016, comisiynwyd Faithful + Gould gan Llywodraeth Cymru i gynnal arolwg o gyflwr sampl o ysgolion o fewn pob awdurdod lleol ac roedd Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn un o'r sampl. Mae'r raddfa o ran cyflwr, addasrwydd a ffigwr ôl groniad cynnal a chadw yn adlewyrchu arolwg 2016.

Yn 2019, penodwyd Faithful + Gould gan Gyngor Sir Ceredigion, yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru, i gynnal arolwg o bob ysgol, gan ddefnyddio methodoleg 'Ysgolion yr 21ain Ganrif' i bennu graddfa cyflwr cyffredinol.

Dyluniwyd Methodoleg Ysgolion yr 21ain Ganrif i ddarparu darlun cyson a chymaradwy o gyflwr ysgolion ac fe'i defnyddir fesul bloc, gyda phob adeilad yn cael ei rannu yn ôl 12 prif elfen, sef toau, lloriau a staerau, nenfydau, waliau allanol, ffenestri a drysau, gwasanaethau hylendid, ailaddurno, dodrefn gosod a ffitiadau, ardaloedd allanol, cae chwarae, gwasanaethau mecanyddol a gwasanaethau trydanol. Pennwyd graddfa cyflwr cyffredinol yn ogystal ag amcangyfrif o'r ôl-groniad o gostau cynnal a chadw.

Hefyd, cynhaliwyd asesiad addasrwydd oedd yn canolbwyntio ar yr amgylchedd, cynllun y safle, lleoliad, hyblygrwydd, gofynion gwasanaethu, yr amgylchedd allanol cyffredinol, a maint yr ystafelloedd allweddol.

	Graddfa Cyflwr	Ôl-groniad Costau Cynnal a Chadw	Graddfa Addasrwydd
Ysgol Llanfihangel y Creuddyn	C+	£22,674	B
Ysgol Llanilar	B	£13,306	B

Diffiniadau'r Graddfeydd Cyflwr

Graddfa	Diffiniad
A	Da ac yn gweithredu'n effeithlon
B	Bodddhaol ond wedi dirywio ychydig
C	Gwael gyda diffygion mawr
D	Gwael, oes wedi dod i ben neu berygl o fethiant disymwth

Diffiniadau'r Graddfeydd Addasrwydd

Graddfa	Diffiniad
A	Da. Cyfleusterau'n addas ar gyfer dysgu, addysgu a lles yn yr ysgol
B	Bodddhaol. Perfformio yn ôl y bwriad, ond ddim yn caniatáu darparu'r cwricwlwm yn effeithiol mewn rhai rhannau
C	Gwael. Yn amharu ar ddulliau addysgu/yn cael effaith andwyol ar drefniadaeth yr ysgol

D	Gwael. Adeiladau'n amharu'n ddifrifol ar allu'r staff i ddarparu'r cwricwlwm
---	--

Cynhaliwyd arolwg mwy diweddar ar 18 Ebrill 2024 a 1 Hydref gan y Rheolwr Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol a'r Rheolwr Gweithrediadau o'r Awdurdod Lleol, sydd â chymwysterau RIBA a MRICS. Seiliwyd yr arolwg ar wybodaeth arolwg blaenorol Faithful + Gould. Mae'r gwaith diweddaraf a nodwyd ac amcangyfrif o'r costau wedi'u rhestru isod:

Ysgol
Llanfihangel y
Creuddyn

Elfen	Disgrifiad o'r Efen	Cost yr Efen
<u>Prif Floc yr Ysgol</u>		
Waliau allanol, ffenestri a drysau	Trwsio silff ffenestr ddiffygiol	£ 1,000.00
	Gwaith trwsio ynysig ac ailaddurno gwaith rendro allanol	£ 10,000.00
Ailaddurno	Trwsio plaster sydd yno yn barod, delio â phroblemau lleithder yn y waliau ac ailaddurno'r toiledau ac ystafelloedd ychwanegol	£ 7,000.00
Mecanyddol	Disodli 3 twymwr darfudol ffan	£ 3,000.00
Trydanol	Disodli'r system oleuadau bresennol	£ 2,500.00
	Disodli'r boeler gwres canolog	£ 12,000.00
<u>Cyfanswm y gost</u>		£ 35,500.00

Ysgol
Llanilar

Elfen	Disgrifiad o'r elfen	Cost yr Efen
<u>Prif adeilad</u>		

Nenfydau mewnol	Mae angen nenfydau crog newydd mewn 2 doiled	£ 3,000.00
Drysau mynediad allanol	Mae angen newid uned gwydr dwbl yn y drysau dwbl i'r fynedfa	£ 500.00
	Cyfanswm	£ 3,500.00

3. ANSAWDD A SAFONAU MEWN ADDYSG

(i) Cymhariaeth o'r ansawdd a'r safonau addysg yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn o gymharu ag Ysgol Llanilar

Effaith debygol y cynnig ar Ansawdd a Safonau mewn Addysg

Byddai'r disgyblion yn cael eu symud i ysgol gyda carfan fwy o ddisgyblion, lle byddent yn debygol o gael mynediad at adnoddau gwell i gwrdd â gofynion Cwricwlwm i Gymru yn fwy effeithiol. Bydd y disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran agosach oherwydd bod gan Ysgol Llanilar fwy o ddisbarthiadau na Ysgol Llanfihangel y Creuddyn. Byddai'r disgyblion yn debygol o gael mynediad ar amrywiaeth ehangach o weithgareddau addysgol ac allgyrsiol, am fod mwy o gyfleoedd ar gael oherwydd mwy o ddisgyblion ymhob grŵp oedran.

Mae Cylch Meithrin ar y safle er mwyn denu mwy o ddisgyblion.

Effaith debygol ar safonau a chynnydd yn gyffredinol, o ran grwpiau penodol ac o ran sgiliau

Byddai cynyddu nifer y disgyblion o oedran / cyfnod tebyg o fewn pob dosbarth yn debygol o annog mwy o gydweithio, gan hyrwyddo cynnydd a safonau ymhellach. Byddai disgyblion yn cael cyfle i weithio gyda mwy o gyfoedion o oedran / cyfnod tebyg, a gall hyn annog mwy o ddysgu ar y cyd. Gellid hefyd cynnig mwy o gyfleoedd allgyrsiol, megis chwaraeon tîm / corau / gweithgareddau cystadleuol, gyda nifer uwch o ddisgyblion.

Lles ac agweddau at ddysgu

Oherwydd y nifer uwch o ddisgyblion o oedran / cyfnod tebyg, mi fydd yna effaith positif debygol ar les y disgyblion a'u hagwedd at ddysgu. Mi fydd hefyd yn darparu

mwy o gyfleoedd cyfeillgarwch / cymdeithasol am fod yna fwy o ddisgyblion i gydweithio â nhw o fewn pob dosbarth / ar draws yr ysgol.

Profiadau dysgu ac addysgu

Ansawdd yr addysgu

Dim effaith bosib am fod ansawdd yr addysgu'n dda ar draws y ddwy ysgol ar hyn o bryd.

Ehangder, cydbwysedd a phriodoldeb y cwricwlwm

Dim effaith bosib am fod ehangder, cydbwysedd a phriodoldeb y cwricwlwm yn dda ar draws y ddwy ysgol ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mi fydd yna fwy o gyfleoedd i gydweithio, all wella'r dysgu yn y pen draw.

Darparu sgiliau

Dim effaith bosib am fod darparu sgiliau'n dda ar hyn o bryd ar draws y ddwy ysgol. Fodd bynnag, gyda nifer uwch o ddisgyblion o'r un oedran / cyfnod, gall datblygiad sgiliau wella ymhellach.

Gofal, cymorth ac arweiniad

Tracio, monitro a darparu cymorth dysgu, datblygiad personol a diogelu

Dim effaith bosib am fod y ddarpariaeth o gymorth dysgu, datblygiad personol a diogelu yn dda ar draws y ddwy ysgol ar hyn o bryd.

Arweinyddiaeth a Rheolaeth

Ansawdd ac effeithiolrwydd arweinwyr a rheolwyr, prosesau hunanwerthuso a chynlluniau gwella

Bydd y cynnig yn golygu bod modd i bennaeth ganolbwyntio mwy ar yr holl gyfrifoldebau gofynnol sydd ynghlwm ag arwain a rheoli'r ysgol. Gyda nifer uwch o ddisgyblion yn yr ysgol, rhagwelir y gallai pennaeth gadw llai o gyfrifoldeb dysgu.

Dysgu proffesiynol

Ni ragwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn effeithio ar gyfleoedd dysgu proffesiynol yn yr ysgol amgen.

Defnydd o adnoddau

Bydd y cynnig yn arwain at resymoli adeiladau ysgol. Bydd y cynnydd mewn niferoedd disgyblion yn cael effaith gadarnhaol ar y defnydd effeithlon o adnoddau i gyfrannu at ddyfodol cynaliadwy.

(ii) Estyn

Llanfihangel y Creuddyn

Cafodd Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ei harolygiad diwethaf gan Estyn yn Ionawr 2017

Cwestiwn Allweddol 1	Pa mor dda yw'r deilliannau?	Da
Cwestiwn Allweddol 2	Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?	Da
Cwestiwn Allweddol 3	Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Da

Barn	Yr hyn mae'r farn yn olygu
Rhagorol	Llawer o gryfderau, gan gynnwys enghreifftiau arwyddocaol o arfer sy'n arwain y sector
Da	Llawer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol
Digonol	Mae cryfderau'n gorbwyso'r meysydd i'w gwella
Anfodddhaol	Mae'r meysydd pwysig i'w gwella yn gorbwyso'r cryfderau

Dyma'r argymhellion:

A1 Gwella medrau sillafu disgyblion cyfnod allweddol 2

A2 Sicrhau cyfleoedd addas i ddatblygu medrau technoleg gwybodaeth a chyfathrebu disgyblion

A3 Sicrhau cyfleoedd rheolaidd i ddisgyblion wella'u gwaith yn dilyn adborth marcio athrawon

Llanilar

Cafodd Ysgol Llanilar ei harolygiad diwethaf gan Estyn yn Ionawr 2017.

Cwestiwn Allweddol 1	Pa mor dda yw'r deilliannau?	Da
----------------------	------------------------------	----

Cwestiwn Allweddol 2	Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?	Da
Cwestiwn Allweddol 3	Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Da

Dyma'r argymhellion:

A1 Gwella safonau sillafu Saesneg y disgyblion

A2 Codi safonau technoleg gwybodaeth a chyfathrebu yng nghyfnod allweddol 2

A3 Cryfhau'r her a'r sialens i'r disgyblion mwyaf galluog

(iii) Effaith debygol y cynnig ar gyflenwi'r cwricwlwm llawn yn y Cyfnod Sylfaen a'r holl Gyfnodau Allweddol

Ar hyn o bryd dim ond un dosbarth Cyfnod Dysgu Sylfaen ac un dosbarth CA2 sydd yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn. Yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen, mae disgyblion o'r dosbarth Derbyn hyd at flwyddyn 2 (4 - 7 oed) yn cael eu haddysgu o fewn un ystafell ddosbarth, ac o lonawr i Orffennaf yn ystod pob blwyddyn academiaidd, mae disgyblion iau nag oedran derbyn hefyd yn rhan o drefniant y dosbarth hwn. O fewn CA2, mae disgyblion o flynyddoedd 3 i 6 yn cael ei haddysgu o fewn yr un ystafell ddosbarth.

Drwy symud i ysgol sydd â charfan sy'n cynnwys mwy o ddisgyblion, bydd digon o ddisgyblion i greu rhagor o ddosbarthiadau sy'n addas i'r oedran/cyfnod datblygu a hynny ar draws yr ysgol. Drwy hyn gellir dysgu yn fwy pwrpasol a phenodol gan alluogi'r holl ddisgyblion i wneud mwy o gynnydd ar draws y continwwm.

4. CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG (CSGA)

Ysgolion cyfrwng Cymraeg yw Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar. Nid yw'r cynnig wedi ei gysylltu'n uniongyrchol â'r targedau yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol.

Byddai'r cynnig yn parhau ag argaeledd darpariaeth iaith Gymraeg.

5. CYLLID

Mae'r gwerthusiad ariannol isod yn manylu ar y sefyllfa bresennol a'r costau i'r ysgol.

Cyllideb lawn 2023-24²	£160,955
Gwariant gwirioneddol 2023-24	£187,354
Gwarged/ (diffyg) ar 31/3/24	£19,983

² Cyfrifir cyllideb 2023-24 ar sail nifer y plant yn yr ysgol yn ystod CYBLD 23

Cyllideb blwyddyn lawn 2024-25³	£157,682
Amcangyfrif gwarged (diffyg) ar 31/3/25	- £27,488
Cost fesul disgybl 2024-25	£8,299
Cost cyfartalog fesul disgybl ar gyfer Ceredigion 2024-25	£4,954

Erbyn 31/3/25, rhagwelir y bydd Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn wynebu diffyg cyllidebol o £27,488.

Mae'r tabl isod yn rhoi crynodeb o arbedion/costau posib y cynnig

Manylion	Arbediad (cost) posib
Arbedion posib cyllid dirprwyedig	£102,597 ⁴
Les	£11,000
Llai:-	
Amcangyfrif o gostau cludiant⁵	- £38,000 (£200 y dydd X 190 diwrnod)
Arbedion net	£75,597

Amcangyfrifir y byddai'r arbedion refeniw blynyddol i'r Cyngor oddeutu £75,797. Mae'r cyfanswm cyffredinol yn cynnwys arbedion posib i gyllid dirprwyedig ysgolion o £102,597, a chostau cludiant ychwanegol amcangyfrifedig o £38,000. Yn ogystal, bydd cost y brydles flynyddol o £11,000 yn arbediad ychwanegol.

Caiff costau refeniw rheolaidd eu cadw o fewn y Gyllideb Ysgolion Ddirprwyedig, ochr yn ochr â sicrhau darpariaeth gyllidebol briodol ar gyfer unrhyw newidiadau gofynnol i'r cludiant statudol o'r cartref i'r ysgol.

Roedd y cynnig arbedion a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 29 Chwefror 2024 yn cynnwys argymhelliad bod y Gwasanaeth Ysgolion yn adolygu hyfywedd yr ystâd ysgolion i'r dyfodol.

Ni ragwelir y bydd angen unrhyw waith adeiladu er mwyn sicrhau bod lle i'r disgyblion sydd yn mynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ar hyn o bryd yn Ysgol Llanilar.

Bydd y cynnig yn arwain at leihau'r ystâd ysgolion ac yn gwella rheolaeth strategol. Nid yw'r cynnig yn ffurfio rhan o raglen fuddsoddi strategol yr 21ain Ganrif.

6. TIR AC ADEILADAU

³ Cyfrifir cyllideb 2024-25 ar sail nifer y plant yn yr ysgol ar CYBLD 24

⁴ Mae'r swm hwn yn cael ei gyfrifo trwy ddiwyngu'r Gwerth Cyfartalog Pwysoledig Disgybl (AWPV), AAA + costau PYDd i'r disgyblion o gyllideb lawn yr ysgol. Bydd y gost AWPV, AAA + PYDd yn mynd gyda'r plentyn i'r ysgol arall

⁵ Yn seiliedig ar amcangyfrif a dderbyniwyd gan y contractwr trafndiaeth ar 2/10/24

Yr Eglwys yng Nghymru sy'n berchen ar Ysgol Llanfihangel y Creuddyn felly ni fydd Cyngor Sir Ceredigion yn derbyn unrhyw elw o'r gwerthiant, os taw argymhelliad Cabinet a chymeradwyaeth ddilynol y Cyngor yn dilyn ymgynghoriad statudol, bydd i gau'r ysgol. Serch hynny, bydd cost y brydles o £11,000 y flwyddyn yn arbediad refeniw parhaus. Daw cyfnod bresennol y brydles i ben ar 30/4/25.

Effaith y cynnig ar y gymuned

Mae Asesiad Effaith ar y Gymuned ar wahân ar gael fel rhan o'r ymgynghoriad.

Effaith y cynnig ar staff

Petai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn cau. Byddai angen proses ddiswyddo staff ar gyfer staff a gyflogir ar hyn o bryd yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn. Byddai hyn yn cael ei wneud yn unol â'r 'Polisi Rheoli Newid Sefydliadol mewn Ysgolion' ar gyfer staff addysgu a staff cefnogi. Byddai'r staff glanhau ac arlwygo sy'n cael eu cyflogi'n ganolog gan yr Awdurdod Lleol ar hyn o bryd, yn cael eu cefnogi gan y Polisi Rheoli Newid ar gyfer gweithwyr Awdurdod Lleol.

Trefniadau Derbynn

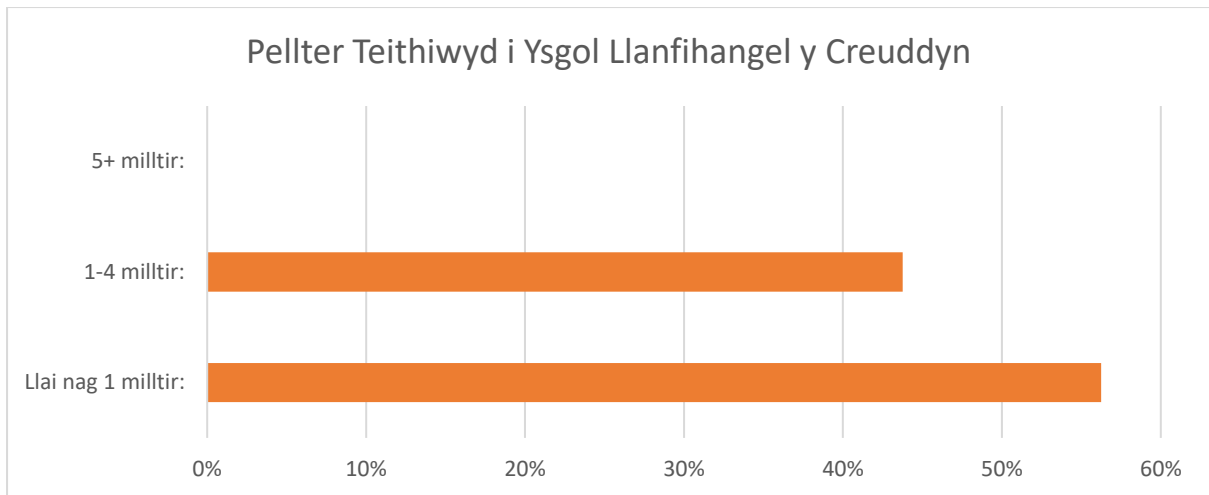
Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, bydd y Tîm Derbynniadau Ysgolion yn anfon llythyr at rieni/gwarcheidwaid yr holl blant sy'n mynychu'r ysgol ar hyn o bryd. Ar ôl derbyn y llythyr, bydd angen i:

- Rieni gysylltu â'r ysgol o'u dewis
- Rhieni i gwblhau cais ar-lein:
<https://eforms.ceredigion.gov.uk/admissions/?countyld=667>
- Awdurdod Lleol i hysbysu rhieni a yw'r cais am fynediad wedi ei gymeradwyo

Effaith ar amserau teithio disgyblion

Nodir isod y pellter a deithiwyd i'r ysgol gan y carfan presennol o ddisgyblion.

Lleolir Ysgol Llanilar llai na 5 milltir a hanner o Ysgol Llanfihangel y Creuddyn a bydd trafndiaeth am ddim yn cael ei ddarparu yn unol â'r Polisi Trafndiaeth: , [polisi-cludiant-or-cartref-ir-ysgol-coleg.pdf \(ceredigion.gov.uk\)](#). Ystyrir bod hyd y siwrnai at y ddarpariaeth amgen yn dderbyniol, ac ymhell o fewn yr uchafswm amser teithio o 45 munud ar gyfer disgyblion cynradd, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru.

Costau trafndiaeth ysgolion

Mae costau trafndiaeth wedi eu hamcangyfrif yn £200 y dydd. Mae'r gost wedi'i chynnwys yn y dadansoddiad ariannol o'r cynnig.

Does dim trafndiaeth yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd i fynychu Ysgol Llanfihangel y Creuddyn. Felly, amcangyfrifir mai'r gost ychwanegol byddai £200 y dydd.

Llwybrau cerdded i'r darpariaeth amgen

Petai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai'r disgyblion hynny nad ydynt yn derbyn trafndiaeth yn parhau i gerdded i fan codi y cytunwyd arno yn Llanfihangel y Creuddyn er mwyn derbyn trafndiaeth am ddim i fynychu Ysgol Llanilar.

Ar gyfer y plant hynny lle mai Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yw eu hysgol agosaf, byddai angen iddynt deithio'n ychwanegol er mwyn cael mynediad at y ddarpariaeth amgen. I'r disgyblion hynny, mae'n annhebygol y byddai cerdded neu feicio i'r ysgol amgen yn bosib.

CRYNODEB O'R PRIF HERIAU SY'N WYNEBU'R YSGOL A SUT BYDDAI'R CYNNIG YN MYND I'R AFAEL â RHAIN

	Heriau Allweddol	Sut y bwriedir mynd i'r afael â nhw
Niferoedd disgyblion	Yn ôl ffigurau CYBLD mae'r niferoedd disgyblion yn isel, ac wedi gostwng o 30 disgybl yn 2020 i 19 disgybl yn 2024.	Bydd disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran agosach.
Rhagamcanion niferoedd disgyblion	Rhagwelir y bydd niferoedd disgyblion yn	Byddai'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i ysgol gyda charfan fwy o

	aros ar 19 disgybl neu lai dros y 5 mlynedd nesaf.	ddisgyblion ac yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran agosach.
Darparu'r cwricwlwm	Un dosbarth yn y cyfnod dysgu sylfaen ac un yng nghyfnod allweddol 2.	Byddai'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion lle byddent yn debygol o gael mynediad at well adnoddau, i gwrdd mewn ffordd fwy effeithiol â gofynion y cwricwlwm newydd.
Lleoedd dros ben	Ar hyn o bryd mae 21 o leoedd dros ben yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn sef 57%	Mae digon o le yn Ysgol Llanilar ar gyfer yr holl ddisgyblion.
Cost fesul disgybl	Y gost fesul disgybl yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yw £8,299 sydd £3,345 yn uwch na chyfartaledd Ceredigion o £4,954.	Lleihau'r gost fesul disgybl.
Cyllideb yr ysgol	Mae'r gostyngiad yn nifer y disgyblion dros gyfnod cymharol fyr wedi rhoi pwysau sylweddol ar gyllideb yr ysgol a rhagwelir y bydd diffyg cyllidebol erbyn Mawrth 2025.	Byddai'r disgyblion yn symud i ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion gan sicrhau defnydd mwy effeithiol o adnoddau'r ysgolion a'r Cyngor.

7. OPSIYNAU AMGEN I GAU

Un Ysgol ar ddau safle – Safle Llanfihangel y Creuddyn a Safle Llanilar – byddai gan yr ysgol hon un Corff Llywodraethol ac un gyllideb

Cryfderau	Gwendidau
Cadw'r ddarpariaeth ar y ddau safle	Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
Dim costau cludiant ychwanegol i'r Awdurdod Lleol	Yr angen i gynnal dau adeilad
Un hunaniaeth ysgol	Byddai lleoedd gwag o hyd
Arolygir y ddau safle fel un ysgol	Colli ymreolaeth
	Ni fyddai'n arwain at yr arbedion ariannol gofynnol

	Byddai'r atebolrwydd dros gynnal a chadw'r adeiladau'n parhau, nawr ac yn y dyfodol
	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru.
Cyfleoedd	Bygythiadau
Cyfleoedd posib ar gyfer mwy o gydweithio rhwng y ddau safle	Gall nifer y disgyblion ar safle Llanfihangel y Creuddyn barhau i ostwng

Effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg

Byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn y ddarpariaeth bresennol ar ddau safle felly mae'n debygol na fyddai unrhyw effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg, ond gall fod mwy o gyfle ar gyfer cydweithio pellach a rhannu adnoddau staff.

Effaith debygol ar y gymuned

Rhagwelir na fyddai fawr o effaith ar y gymuned am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol ar ddau safle. Byddai angen sicrhau bod y Corff Llywodraethu newydd yn cynnwys cydbwysedd o aelodau'r ddwy gymuned hefyd.

Effaith debygol amserau teithio gwahanol

Rhagwelir na fyddai unrhyw effaith ar y trefniadau teithio am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol ar ddau safle.

Ffederasiwn ffurfiol rhwng Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar

Cryfderau	Gwendidau
Cadw hunaniaeth yr ysgol	Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
Dim amharu ar staff na disgyblion	Angen cynnal y ddau adeilad ysgol
Cadw presenoldeb yn y gymuned leol	Ni fyddai'n arwain at arbedion ariannol gofynnol
Un Corff Llywodraethol	Byddai'r gost fesul disgybl yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn parhau 68% yn fwy na'r cyfartaledd sirol
Dim costau trafndiaeth ychwanegol i'r Awdurdod Lleol	Byddai'r atebolrwydd yn parhau o ran cynnal a chadw adeiladau, nawr ac yn y dyfodol
	Ni fyddai'n debygol o wella hyfywedd yr ystâd ysgolion yn y dyfodol
	Mi fyddai dwy gyllideb ar wahân o hyd, a allai greu anawsterau gweithredu

	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru.
	Byddai angen cynnal ymgynghoriad ar wahân i gydymffurfio gyda canllaw LIC 011/2014 – 'Proses Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir yng Nghymru'
	Byddai'r ddwy ysgol yn parhau i gael eu harolygu fel endidau ar wahân a byddai'n ofynnol iddynt ddarparu datganiadau unigol i Lywodraeth Cymru
Cyfleoedd	Bygythiadau
Cyfle i rannu arbenigedd staff ar draws y ddau safle	Gall nifer y disgyblion yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn barhau i ostwng

Effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg

Byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn y ddarpariaeth bresennol felly mae'n debygol na fyddai unrhyw effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg.

Effaith debygol ar y gymuned

Rhagwelir na fyddai fawr o effaith ar y gymuned am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol. Byddai angen sicrhau bod y Corff Llywodraethu newydd yn cynnwys cydbwysedd o aelodau'r ddwy gymuned hefyd.

Effaith debygol amserau teithio gwahanol

Rhagwelir na fyddai unrhyw effaith ar y trefniadau teithio am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol, ond petai yna gydweithio pellach i sicrhau bod disgyblion yn cael mynediad at weithgareddau neu ddigwyddiadau ar y cyd, gall fod angen peth teithio ychwanegol.

Ffederasiwn Anffurfiol/Clystyru rhwng Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar

Cryfderau	Gwendidau
Cadw hunaniaeth yr ysgol	Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
Dim amharu ar staff na disgyblion	Angen cynnal y ddau adeilad ysgol
Cadw presenoldeb yn y gymuned leol	Ni fyddai'n arwain at arbedion ariannol gofynnol
Ddim angen cwblhau ymgynghoriad statudol	Byddai'r gost fesul disgybl yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn yn parhau 68% yn fwy na'r cyfartaledd sirol

Dim costau trafndiaeth ychwanegol i'r Awdurdod Lleol	Byddai'r atebolrwydd yn parhau o ran cynnal a chadw adeiladau, nawr ac yn y dyfodol
	Ni fyddai'n debygol o wella hyfywedd yr ystâd ysgolion yn y dyfodol
	Mi fyddai dwy gyllideb ar wahân o hyd, a allai greu anawsterau gweithredu
	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu'r Cwricwlwm i Gymru.
	Byddai'r ddwy ysgol yn parhau i gael eu harolygu fel endidau ar wahân a byddai'n ofynnol iddynt ddarparu datganiadau unigol i Lywodraeth Cymru
Cyfleoedd	Bygythiadau
Cyfle i rannu arbenigedd staff ar draws y ddau safle	Gall nifer y disgyblion yn Ysgol Llanfihangel y Creuddyn barhau i ostwng

Effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg

Byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn y ddarpariaeth bresennol felly mae'n debygol na fyddai unrhyw effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg.

Effaith debygol ar y gymuned

Rhagwelir na fyddai unrhyw effaith ar y gymuned am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol

Effaith debygol amserau teithio gwahanol

Rhagwelir na fyddai unrhyw effaith ar y trefniadau teithio am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol, ond petai yna gydweithio pellach i sicrhau bod disgyblion yn cael mynediad at weithgareddau neu ddigwyddiadau ar y cyd, gall fod angen peth teithio ychwanegol.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn. Dyma'r cynnig:

- **Cau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn o 31 Awst 2025, gyda'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Llanilar**

Manylion yr ymgynghoriad statudol

Cyfleoedd ymgynghoreion

Mae gan ymgynghoreion gyfle i:

- wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau eraill a nodwyd gan y cynigydd yn ogystal ag ynghylch y prif gynnig;
- awgrymu opsiynau eraill a fyddai'n goresgyn y problemau sydd y tu ôl i'r cynnig i gau'r ysgol (h.y. y prif heriau sy'n wynebu'r ysgol y mae'r cynigydd am geisio ymateb iddynt)

Gyda phwy y byddwn yn ymgynghori?

Bydd yr Awdurdod Lleol yn ymgynghori gydag ystod o randdeiliaid fel sy'n ofynnol gan y Cod Trefniadaeth Ysgolion sy'n cynnwys y canlynol:

- Rhieni, gofalwyr, gwarcheidwaid ac aelodau staff Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar
- Corff Llywodraethol Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ac Ysgol Llanilar
- Cynghorwyr y Cyngor Sir
- Llywodraeth Cymru
- Aelodau cynulliad Etholaethol a Rhanbarthol ac Aelod Seneddol
- Estyn
- Undebau Athrawon ac undebau staff eraill mewn ysgolion
- PACC (Partneriaeth Addysg Canolbarth Cymru)
- Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd
- Cynghorau tref a chymuned
- Yr Eglwys yng Nghymru
- Consortia Trafnidiaeth Rhanbarthol
- Comisiynydd y Gymraeg
- Disgyblion yr ysgol – yn unol â chod Trefniadaeth Ysgolion LIC, bydd ymgynghori â disgyblion yn digwydd yn unol â safonau cyfranogiad cenedlaethol plant a phobl ifanc Cymru.

Y Cyfnod Ymgynghori

Bydd y cyfnod ymgynghori yn dechrau ar 5 Tachwedd ac yn dod i ben ar 16 Rhagfyr 2024.

Y broses statudol

Er mwyn gweithredu'r cynnig presennol, mae'r canlynol yn rhoi crynodeb o'r gweithdrefnau fel y'u cadarnhawyd yn y cod statudol:

I. Ymgynghori

- Cyhoeddi Dogfen Ymgynghori (y ddogfen hon) yn cadarnhau manylion y cynnig – bydd y ddogfen hon yn cael ei chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Lleol yn ogystal â chael ei hanfon at yr holl rhanddeiliaid a restrir uchod
- Cyn cyhoeddi Dogfen Ymgynghori Statudol, lle mae gan dir/adeiladau gymeriad crefyddol dynodedig, mae gan yr Eglwys yng Nghymru 28 diwrnod i ymateb i'r cynnig.
- Bydd cyfnod o 42 diwrnod i ymateb i'r cynnig, lle gall rhanddeiliaid:
 - wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau eraill a nodwyd gan y cynigydd;
 - awgrymu opsiynau eraill a fyddai'n goresgyn y problemau sydd y tu ôl i'r cynnig i gau'r ysgol (hy y prif heriau sy'n wynebu'r ysgol y mae'r cynigydd am geisio ymateb iddynt)

Ar ddiwedd yr ymgynghoriad, bydd adroddiad yn cael ei gyhoeddi yn crynhoi'r sylwadau a dderbyniwyd ac ymateb yr Awdurdod Lleol i unrhyw faterion a godwyd. Bydd hwn yn cael ei gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Lleol.

- Bydd Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu yn ystyried yr Adroddiad Ymateb i'r Ymgynghoriad ac yn rhoi adborth i'r Cabinet. Gall yr adborth hwn gynnwys argymhellion
- Bydd Cabinet y Cyngor yn ystyried yr Adroddiad Ymgynghori, yr adborth a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori, ac adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu ac yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig, gwneud newidiadau i'r cynnig, neu beidio â bwrw ymlaen â'r cynnig. Os bydd y Cabinet yn penderfynu peidio â bwrw ymlaen, dyna fydd diwedd y cynnig hwn.

ii. Hysbysiad Statudol

- Os bydd Cabinet yn cymeradwyo'r cynnig, bydd Hysbysiad Statudol yn cael ei gyhoeddi gyda manylion gan gynnwys y dyddiad gweithredu arfaethedig, a sut i wrthwynebu. Bydd cyfnod o 28 diwrnod i bobl gyflwyno gwrthwynebiadau ysgrifenedig.
- Bydd y penderfyniad terfynol yn cael ei wneud gan y Cyngor llawn.
- Os bydd gwrthwynebiadau, bydd adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyhoeddi a fydd yn rhoi crynodeb o'r gwrthwynebiadau ac ymateb yr Awdurdod Lleol iddynt. *Mae'n bwysig nodi mai gwrthwynebiadau ysgrifenedig a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod Hysbysiad Statudol yn unig bydd yn cael eu hystyried fel gwrthwynebiadau a'u cynnwys yn yr*

Adroddiad Gwrthwynebu. Ni fydd sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu cynnwys yn yr Adroddiad Gwrthwynebu. Petai rhanddeiliaid am i'w gwrthwynebiadau gael eu cynnwys fel gwrthwynebiadau, byddai angen iddynt gael eu hailgyflwyno yn ysgrifenedig yn ystod y cyfnod Hysbysiad Statudol.

iii. Gweithredu'r cynnig

Os bydd y Cyngor yn penderfynu cymeradwyo'r cynnig, byddai'n cael ei weithredu yn unol â'r dyddiad a roddir yn yr Hysbysiad Statudol neu unrhyw ddyddiad diwygiedig dilynol.

Nodir isod yr amserlen arfaethedig a fydd yn dilyn y broses ganlynol:

Dyddiad	Gweithred
7 Hydref – 3 Tachwedd 2024	Cyfnod ymgynghori gyda'r Eglwys yng Nghymru (28 diwrnod).
5 Tachwedd – 16 Rhagfyr 2024	Cyfnod ymgynghori statudol (42 diwrnod) – bydd cyfle i: <ul style="list-style-type: none"> • wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau eraill a nodwyd gan y cynigydd yn ogystal ag ynghylch y prif gynnydd; • awgrymu opsiynau eraill a fyddai'n goresgyn y problemau sydd y tu ôl i'r cynnig i gau'r ysgol (hy y prif heriau sy'n wynebu'r ysgol y mae'r cynigydd am geisio ymateb iddynt)
13 Chwefror 2025	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu – ystyried yr ymatebion a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad ac i wneud argymhelliad(ion) i Cabinet.
18 Chwefror 2025	Adroddiad Ymgynghori ffurfiol ynghyd â'r holl ymatebion a dderbyniwyd yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet er mwyn gwneud penderfyniad ar a ddylid fwrw ymlaen â chyhoeddi Hysbysiad Statudol.
Chwefror / Mawrth 2025	Cyfnod Hysbysiad Statudol – cyfle i gyflwyno gwrthwynebiad i'r cynnig – rhaid i'r gwrthwynebiad fod yn ysgrifenedig neu ar ffurf e-bost ac wedi ei anfon cyn ddiwedd y 28 diwrnod sy'n dechrau ar y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad.
Mehefin / Gorffennaf 2025	Cyngor – Os bydd gwrthwynebiadau yn cael eu cyflwyno, bydd adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyflwyno a fydd yn rhoi crynodeb o'r gwrthwynebiadau ac ymateb yr Awdurdod Lleol iddynt. Bydd y penderfyniad terfynol ar a ddylid fwrw ymlaen i weithredu'r cynnig yn cael ei wneud.

Sut i ymateb i'r ymgynghoriad

Mae ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad ynghlwm wrth y ddogfen hon. Mae fersiwn ar-lein hefyd ar gael ar wefan y Cyngor wrth ddilyn y ddolen ganlynol:

<https://www.ceredigion.gov.uk/preswylwr/ysgolion-ac-addysg/cynllunior-ddarpariaeth-addysg/>

Dylid postio neu e-bostio ffurflenni wedi'u cwblhau at y canlynol:

Postio: Prif Swyddog Addysg, Gwasanaeth Ysgolion, Ail Lawr, Canolfan Rheidol, Rhodfa, Padarn, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, SY23 3UE

e-bost: adolygu.ysgolion@ceredigion.gov.uk

Dylid derbyn pob gohebiaeth erbyn **16 Rhagfyr 2024**

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach am y broses ymgynghori, cysylltwch â ni ar y manylion uchod neu ffoniwch: 01545 570881

FFURFLEN YMATEB – Cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn o 31/8/25, gyda disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Llanilar.

Mae'r ffurflen ymateb ganlynol yn caniatáu rhanddeiliaid wneud sylwadau ar y prif gynnig, yr opsiynau amgen ac awgrymu opsiynau eraill.

1. Pa un o'r canlynol sy'n disgrifio'ch cysylltiad â'r ysgol y mae'r cynnig hwn yn effeithio arni

☐ rhiant/ gofalwr neu warcheidwad	☐ darpar riant / gofalwr neu warcheidwad
☐ Llywodraethwr	☐ Staff
☐ Aelod o'r gymuned	☐ Cyngor cymuned
☐ Arall: nodwch os gwelwch yn dda _____	

2. Rhowch unrhyw sylwadau ar y cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn

3. A oes unrhyw opsiynau eraill y credwch y dylai'r Awdurdod Lleol fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol Llanfihangel y Creuddyn, a fyddai'n mynd i'r afael â'r materion a godwyd yn y Ddogfen Ymgynghori?

Oes

Nac oes

Os oes, amlinellwch yr opsiwn (opsiynau amgen):

4. A oes gennych unrhyw bryderon am effaith y cynnig i gau Ysgol Llanfihangel y Creuddyn ar unrhyw un o'r canlynol:

y Gymuned

Pobl â nodweddion gwarchoddedig h.y. oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw neu gyfeiriadedd rhywiol

Arall: Nodwch os gwelwch yn dda _____

Rhowch fanylion pellach isod:

5. Yn unol â Safonau'r Gymraeg mae'n ofynnol i ni ystyried effeithiau unrhyw benderfyniadau polisi ar y Gymraeg.

a. Yn eich barn chi, pa effeithiau cadarnhaol neu andwyol y byddai'r cynnig hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

b. Sut ydych chi'n credu y gallai'r cynnig hwn gael ei lunio neu ei addasu er mwyn cael effaith positif neu mwy positif ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

c. Sut ydych chi'n credu y gallai'r cynnig hwn gael ei lunio neu ei addasu fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol neu'n cael effeithiau llai andwyol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

6. Ar ddiwedd y cyfnod ymgynghori, bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi yn crynhoi'r materion a godwyd gan ymgynghoreion ac ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion hynny.

A hoffech chi gael gwybod am gyhoeddiad yr Adroddiad Ymgynghori:

Ie Na

Os oes, rhowch gyfeiriad e-bost neu gyfeiriad post:

Diolch am gwblhau'r ffurflen ymateb

Dylid anfon ffurflenni ymateb wedi'u cwblhau i'r cyfeiriad canlynol, i gyrraedd erbyn
16 Rhagfyr 2024 fan bellaf neu eu hanfon i'r cyfeiriad e-bost isod.

Prif Swyddog Addysg,
Gwasanaeth Ysgolion,
Ail Lawr,
Canolfan Rheidol,
Rhodfa, Padarn,
Llanbadarn Fawr,
Aberystwyth,
SY23 3UE

E-bost: adolygu.ysgolion@ceredigion.gov.uk